

■ Na slavnostním večeru pražského summitu Mezinárodního výboru Kennedyho centra pro umění byly uděleny **Zlaté medaile za zásluhy na poli umění**. Obdrželi je dirigent **Jiří Bělohávek**, mezzosopranistka **Soňa Červená** a Magdalena Kožená a filantrop a mecenáš **Karel Komárek Jr.**, díky jehož podpoře se konají festivaly Dvořákova Praha a Struny podzimu. Zlatými medailami Kennedyho centra byli v minulosti oceněni například Pedro Almodóvar, Jeremy Irons nebo Plácido Domingo. ■ Vydavatelství Guerilla Records vydalo nové album legendární české undergroundové skupiny **Aktual** soustředěné kolem výhradního autora repertoáru, výtvarníka **Milana Knížáka**. Nahrávka **Chovám v kleci bolševika** obsahuje dvanáct skladeb, z nichž některé vznikly už před desítkami let, včetně legendární písně **Atentát na kulturu**. ■ **Režisér Tomáš Vorel** dokončil film **Vejška**, který je pokračováním diváckého hitu *Gymp*. Na snímku opět spolupracovali představitelé české graffiti scény, například streetartist **Pasta Oner** a producent rapové kapely **PSH DJ Mike Traffic**. Ve filmu hrají Tomáš Vorel Jr., Jiří Mádl, Ivana Chýlková,

Jan Kraus, Jakub Kohák či Eva Josefíková. Do kin přijde v lednu příštího roku. ■ Ve věku 77 let zemřel vynikající český jazzový trombonista **Svatopluk Košvanec**, někdejší člen Jazz Celuly Laca Decziho a dlouholetá opora **Big Bandu Českého rozhlasu**. Košvanec před časem přišel o pravou ruku i s ramenem. Aby nemusel skončit s hudbou, naučil se hrát na speciální trombon ovládaný levou rukou. ■ Pražské **Divadlo Viola** uvedlo jako poslední premiéru sezony inscenaci režiséra Tomáše Vondrovce **Žena z Korinta**. Ve hře **Oldřicha Daňka** o vzniku Euripidova dramatu *Médeia* hrají Hana Maciuchová, Jaromír Meduna a Johanna Tesařová. ■ Sedmadvacetiletý pianista **Vít Křížtan**, držitel Anděla v kategorii jazz a blues, vydává debutové album **Imprints**. Na jazzové nahrávce s mainstreamovými aspiracemi hostují kontrabasista Jaromír Honzák, slovenský trumpetista Oskar Török či polská zpěvačka Agnieszka Twardoch.

■ (miš)

René učí, jak říci „ne“ Pinochetům

Roku 1988 vyhlásil chilský diktátor Augusto Pinochet mezinárodním tlakem vynucené referendum, které mělo rozhodnout o jeho dalším setrvání ve funkci. Předpokládal, že se bude jednat o pouhou formalitu, že společnost, dosud si vědoma nedávných krvavých represí, se neodvážívá hlasovat jinak než kladně. Ostatně zprvu roztržštěné opoziční síly dostaly během kampaně pouhých patnáct minut televizního vysílání denně...

O tom všem pojednává snímek úderně nazvaný **No** (neboli Ne), o jehož hodnotách svědčí již to, že se letos oprávněně probojoval do nejužšího oscarového výběru. Režisér **Pablo Larrain**, od něhož jsme viděli ponuré drama *Post mortem*, se rozhodl pro pohled jakoby zvenčí. Ústřední postavou se tu stává René Saavedra, jenž se nedávno vrátil z americké stáže, kde si osvojil principy marketingu a reklamní strategie – naučil se, jak co nejučinněji vnútit propagovaný předmět.

Právě on se stává duší kampaně legálních opozičních sil podezříváných ze sympatií k dosud zakázanému komunismu. Televizní spoty vybízející diváky, aby hlasovali „ne“, René totiž pojal jako reklamy přesvědčující o přednostech daného produktu; v tomto případě společenské změny. Proto

Foto Artcam

Největší hvězda latinskoamerického filmu Gael García Bernal v hlavní roli objevného filmu *No*

prosadil, aby se nepřipomínaly zločiny Pinochetova režimu, nýbrž aby se nabídly radostně laděné výhledy do budoucna. Marketingové poučky přece hlásají, že žádoucí je vzbuzovat pozitivní emoce, nikoli stres, strach a nenávisť.

Larrain se vyhnul přímočarému politickému dramatu: René, jeden z produktů stávající hospodářské liberalizace, zprvu váhá, zakázka jej láká hlavně z profesionálních důvodů. Žádnému politickému lákání nepodlehne: nadále se věnuje tomu, co umí nejlépe – marketingu a reklamě. Gael García Bernal, velká hvězda nejen la-

tinskoamerického filmu, uchopil svého hrdinu bez zbytečného heroizování, vtiskl mu ztlumenou, byť neústupnou dikci technokrata a odstup od politických vášní.

Nejsilnější příběh ozvláštňuje jeho vizuální stylizace. Režisér se rozhodl natáčet dobovými kamerami a reportážní prvky spojené s jistou technickou neumělostí celé vyprávění stylizují do podoby náhodně zaznamenaných událostí. Každopádně jde o dílo vnějškově neokázalé, které svým archaizováním (video)vzhledem možná provokuje, ale každopádně osloví.

■ **Jan Jaroš**, filmový publicista

Matky matek a děti dcer

Spisovatel **Pavel Rankov** (1964) je jako jeden z mála autorů současné slovenské literatury představován i českému publiku. Po výrazném a oceňovaném románu *Stalo se prvního září* (nebo někdy jindy) nyní vydalo nakladatelství Host v češtině i jeho román **Matky**.

Autor tentokrát svou pozornost upřel na zobrazení mateřství v mezních podmínkách. Do děje vstupujeme v okamžiku, kdy Zuzana Lauková na samotném konci války počne dítě se sovětským partyzánem, který je však vzápětí zastřelen. Již těhotná se dostává shodou nešťastných okolností do sovětského zajateckého a později pracovního tábora, kde je nucena v tvrdých podmínkách a ve společnosti skutečných zločinců, polických vězňů a krutých dozorců strávit několik dlouhých let. Podarí se jí však přežít a neztratit dceru.

Přežije i její dítě a matka dostane šanci podílet se i v těchto podmínkách na jeho výchově. Její příběh, který později zapisuje studentka Lucie, se stává tématem

diplomové práce z oboru vyprávěné historie. Požadavek školitele na striktně chladný vědecký odstup je nerealistický a Lucie, sama nastávající svobodná matka, se s vyprávěčkou sblíží. Román se tak eklekticky uzavírá vzájemným prolutím osudů a čas zde získává i jakýsi cyklický rozměr rá-

movaný od početí dítěte vypravěčky k porodu zapisující studentky.

Rankov je autor poučený i moderními teoretickými přístupy k psaní a ve své próze dokáže tyto znalosti zužitkovat. Naštěstí s jistým ironickým odstupem a nadhledem, který zasvěcené potěší a ostatní čtenáře nudit nebude. Jedna z vedlejších postav románu je dokonce nositelkou autorova příjmení. Zajímavé je, že s podobně kompozičně vystavěným románem, kde se střídá několik rovin a který se zaměřuje na silné osudy žen, jsme se mohli nedávno setkat i v české literatuře, konkrétně u žitkovských bohyní Kateřiny Tučkové. Styčných bodů by se ostatně mezi těmito prózami našlo více.

Nový román Pavla Rankova opět potvrzuje, že slovenskou literaturu je dobré sledovat. Nabízí mnohá příjemná překvapení a tato kniha je jedním z nich. Co na tom, že velké dějiny zde opět nevybíravým způsobem špásují s osudy jedinců. Jinak to snad ani nejde.

■ **Pavel Kotrla**, literární kritik

